

STORTINGET

Innst. 342 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:256 S (2024–2025)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lene Westgaard-Halle, Sandra Borch, Kari Elisabeth Kaski, Alfred Jens Bjørlo og Rasmus Hansson om virkemidler for økt verdiskaping i norsk romindustri

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen igangsette et arbeid med å utarbeide en ny langsiktig nasjonal romstrategi som skal legge føringer for hva Norge har som mål å utvikle og anskaffe innen romkapasiteter.
- Stortinget ber regjeringen etablere et tverrfaglig/tverrdepartementalt romorgan med et tydelig mandat. Organet bør ha til oppgave å samordne all statlig virksomhet innenfor romfart og romkapasiteter, og norsk romnæring bør involveres i dette arbeidet.
- Stortinget ber regjeringen umiddelbart intensivere arbeidet med å sikre full norsk deltakelse i EUs romprogrammer.
- Stortinget ber regjeringen utrede hvordan norsk næringsliv i større grad kan nyttiggjøre seg programmene til ESA.
- Stortinget ber regjeringen på ESAs ministerrådsmøte senhøstes 2025 varsle at Norge vil opprettholde innbetalingene til ESAs frivillige programmer på dagens nivå.

- Stortinget ber regjeringen legge en langsiktig plan for styrking av Norsk Romsenter og nasjonale følgemidler med mål om økt gevinstrealisering og verdiskaping i næringen.
- Stortinget ber regjeringen vurdere incentivene for samarbeid mellom forskningsinstitutter og romindustrien og identifisere hindringer for samarbeid og kunnskapsutveksling.
- Stortinget ber regjeringen på egnet måte vurdere hvordan det kan legges bedre til rette for arbeids- og ansvarsavklaring mellom romvirksomhetene i Norge.
- Stortinget ber regjeringen på egnet måte se på hvordan virkemiddelapparatet bør tilpasses for å gi de mindre selskapene innen romindustri flere muligheter som underleverandører.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 24. april 2025 til Nærings- og fiskeridepartementet ved statsråd Cecilie Myrseth bedt om en vurdering av forslaget. Statsrådens uttalelse følger av vedlagte brev av 5. mai 2025.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tobias Hangaard Linge, Runar Sjøstad, Rune Støstad og Solveig Vitanza,

fra Høyre, Nikolai Astrup, Olve Grotle, Sveinung Stensland og Lene Westgaard-Halle, fra Senterpartiet, Nils T. Bjørke, Jenny Klinge og lederen Erling Sande, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Geir Jørgensen, fra Venstre, Alfred Jens Bjørlo, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til Representantforslag 256 S (2024–2025) om virkemidler for økt verdiskaping i norsk romindustri.

Komiteen påpeker at romindustrien er en viktig industri for Norge, både fra et næringsperspektiv og fra et beredskapsperspektiv. Teknologien vi får fra romfartsindustrien, bidrar aktivt til å holde kontroll med havområdene våre, overvåke klimaendringer, sikre trygg kommunikasjon og styrke vår beredskap.

Komiteen viser videre til at Norge har en velutviklet industri, med en helhetlig verdikjede. Norske bedrifter utvikler alt fra små komponenter til fullverdige satellitter. Norge blir også trolig det første landet i Europa som vil kunne sende opp satellitter i polar bane, fra Andøya Spaceport. Med dette vil Norge både kunne utvikle egne satellitter og frakte dem i polar bane, og mota data fra en av Norges mange bakkestasjoner.

Komiteen viser til at omsetningen av norskproduserte romrelaterte varer og tjenester i 2021 var om lag 11 mrd. kroner. I samme år sysselsatte sektoren 2 700 arbeidstakere. I tillegg er det en rekke aktører i både offentlig og privat sektor som aktivt bruker teknologi, tjenester og data knyttet til rom i sin daglige virksomhet. Den norske romsektoren skaper både høyteknologi og arbeidsplasser i hele landet.

Komiteen viser til at Norge er knyttet til flere av både EUs og ESAs romprogrammer. Deltakelse i disse gir norske anledning til levere til programmene, som i tur bidrar til verdiskaping for industrien i Norge.

Komiteen viser til at representantforslaget inneholder ni ulike forslag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, viser til redegjørelsen for romindustriens betydning for norsk næringsliv, sikkerhet, beredskap og miljøovervåking gjennom representantforslaget. Flertallet mener romsektoren representerer et av Norges viktigste høyteknologiske områder med stort potensial for videre vekst, økt verdiskaping og strategisk selvstendighet.

Flertallet understreker betydningen av å styrke norsk romindustri gjennom en helhetlig og strategisk tilnærming. Forslagene legger til rette for at Norge kan opprettholde og styrke sin posisjon som en ledende

romnasjon i Europa, samtidig som man sikrer nasjonale interesser og økt verdiskaping i norsk næringsliv.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet deler forslagsstillernes engasjement for romindustrien og er enige i viktigheten av denne sektoren for Norge. Disse medlemmer viser til at det tradisjonelt har vært bred tverrpolitisk enighet om den norske rompolitikken. Disse medlemmer viser videre til at vi har fire godt forankrede mål for norsk romvirksomhet. Disse er å

- fremme lønnsomme bedrifter, vekst og sysselsettning
- dekke viktige samfunns- og brukerbehov
- sørge for tilfredsstillende sikring av samfunnsviktig rominfrastruktur
- sikre norske utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitiske interesser i romvirksomhet og det ytre rom

Disse medlemmer viser til at romindustrien har vært en viktig prioritet for regjeringen Støre. I Hurdalsplattformen fremheves det at Arbeiderpartiet vil legge til rette for en komplett norsk industriell verdikjede for rombasert infrastruktur og tjenester for småsatellitter. I tillegg satser vi på romindustrien, blant annet gjennom aksen Andøy-Narvik-Tromsø-Svalbard.

Disse medlemmer viser i denne sammenheng til at satsingen på norsk romindustri gir resultater, og vil fremme noen av disse.

- Regjeringen Støre har igangsatt etablering av nytt sjøfibersamband til Svalbard og Jan Mayen, som vil legge grunnlag for stabil overføring av satellittdata i mange år fremover.
- I Arctic Ocean Surveillance-prosjektet har Norsk Romsenter gitt Kongsberg Defence and Aerospace AS og Eidel AS i oppdrag å utvikle to satellitter for maritim overvåking. Prosjektet har også betydning for Andøya Spaceport AS og Kongsberg Satellite Services AS (KSAT). ESA er en sentral samarbeidspartner i utvikling og kvalitetssikring av prosjektet. Et fremtidig satellittbasert overvåkingssystem utredes, som en oppfølging av prosjektet.
- Regjeringen jobber med en ny romlov, som skal gi Norge et tilpasset, næringsvennlig og moderne regelverk, som tar høyde for fremtidig utvikling av sektoren.
- Regjeringen forhandler med EU om deltakelse i EUs satellittkommunikasjonsprogram Secure Connectivity og viser videre til at Statsråden forventer at Norge kan legge frem en sak for Stortinget til høsten.
- Regjeringen arbeider aktivt opp mot EU for å sikre full norsk deltakelse i EUs neste romprogram, på like vilkår som EUs medlemsland.

- Vurdering av ny programperiode i ESA vil bli lagt frem som del av statsbudsjettet for 2026. Som del av utredningen som ligger til grunn for forslaget, er det vurdert hvordan norsk næringsliv i større grad kan nyttiggjøre seg programmene til ESA.
- Regjeringen arbeider med å ferdigstille avtale om norsk tilgang til Galileo PRS for å gi myndigheter sikrere tilgang på posisjonssignaler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til oversikten over regjeringen Støres arbeid på romfeltet og viser i den sammenheng til at mange av forslagene som reises i dette dokumentet, er ivarettatt gjennom pågående arbeid i Nærings- og Fiskeridepartementet eller allerede utført politikk. Disse medlemmer vil likevel gå inn i enkelte av forslagene for å understreke viktigheten av norsk romindustri og behovet for videre satsing på området.

Forslag om å utarbeide en ny langsiktig romstrategi (forslag 1)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, viser til at siste stortingsmelding om norsk romvirksomhet ble lagt frem i 2019, og at mye har endret seg siden den gang. Den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa er vesentlig endret, og utviklingstempoet i romsektoren har økt betydelig. En ny strategi må ikke bare legge til rette for næringsutvikling og verdiskaping, men også integrere hensyn til sikkerhet, forsvar og beredskap. Flertallet mener at en oppdatert nasjonal romstrategi er nødvendig for å skape forutsigbare rammevilkår for industrien og for å sikre norsk konkurranseevne og teknologisk utvikling.

Flertallet fremmer med dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette et arbeid med å utarbeide en ny langsiktig nasjonal romstrategi som skal legge føringer for hva Norge har som mål å utvikle og anskaffe innen romkapasiteter.»

Forslag om å etablere et tverrfaglig romorgan (forslag 2)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, mener at økt koordinering mellom departementene, næringslivet og forskningsmiljøene vil styrke norsk romvirksomhet. Et tverrfaglig romorgan med et klart mandat kan bidra til bedre samordning av statlige aktiviteter, mer effektiv ressursbruk og styrket samarbeid med næringen. Et slikt organ vil også kunne funge-

re som et kontaktpunkt for internasjonale samarbeidspartnere.

Flertallet fremmer med dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere et tverrfaglig/tverrdepartementalt romorgan med et tydelig mandat. Organet bør ha til oppgave å samordne all statlig virksomhet innenfor romfart og romkapasiteter, og norsk romnæring bør involveres i dette arbeidet.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at næringsministeren har samordningsansvaret for romvirksomhet inkludert romsikkerhet på sivil side. NFD leder to interdepartementale fora for koordinering av arbeidet med romvirksomhet på tvers av departementer og etater. Disse medlemmer vurderer at Norsk Romsenter i stor grad ivaretar den rollen som representantene etterlyser i forslaget. Norsk Romsenter er statens strategiske, samordnende og utøvende organ for å sikre en effektiv utnyttelse av verdensrommet til beste for det norske samfunn. Norsk Romsenter har løpende kontakt med industriaktører, som også involveres i strategiske diskusjoner. Norsk Romsenter brukes som rådgiver av en rekke departementer, etater og virksomheter som er brukere av satellittbaserte tjenester, både på sivil side og av Forsvaret. Disse medlemmer mener også at det er naturlig at både Norsk Romsenter og andre aktuelle næringslivsaktører involveres i arbeidet med en romstrategi.

Forslag om å intensivere arbeidet med å sikre full norsk deltakelse i EUs romprogrammer (forslag 3)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, understreker at norsk tilknytning til EUs romprogrammer har vært og fortsatt er av avgjørende betydning for norsk romindustri. Full deltakelse sikrer ikke bare tilgang til viktige markeder og prosjekter, men gir også norske aktører mulighet til å delta i utviklingen av nye løsninger og teknologi som har både kommersiell og strategisk verdi for Norge.

Flertallet fremmer med dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen umiddelbart intensivere arbeidet med å sikre full norsk deltakelse i EUs romprogrammer.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at forslaget er ivarettatt. Disse medlemmer viser til at regjeringen jobber aktivt for å sikre full norsk deltakelse i EUs romprogram fra 2028. Nærings- og fiskeridepartementet leder arbeidet, i tett dia-

log med særlig Utenriksdepartementet, Forsvarsdepartementet og Norsk Romsenter. Det er også god dialog med næringslivet og norske virksomheter som bruker tjenestene. Resultatene av arbeidet vil vi først se til høsten, når EU-kommisjonen legger frem sitt forslag til romprogram.

Forslag om å utrede hvordan norsk næringsliv i større grad kan nyttiggjøre seg programmene til ESA (forslag 4)

Komiteen mener at ESA-programmene har vært en sentral motor for norsk romindustri og teknologiutvikling. Det er viktig å identifisere hvordan flere norske aktører, særlig små og mellomstore bedrifter, kan få tilgang til ESA-prosjekter, og hvordan industrien kan øke sin deltakelse og kommersialisering av ESA-relaterte teknologier.

Komiteen fremmer med dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan norsk næringsliv i større grad kan nyttiggjøre seg programmene til ESA.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at ESA har et geoteturprinsipp som innebærer at det er mål om at hvert enkelt land skal få kontrakter og leveranser som tilsvarende det som hvert enkelt land bidrar med. Norsk retur på de industrirettede (frivillige) programmene var 97 pst., og 81 pst. i de obligatoriske programmene i 2024. Disse medlemmer mener at det som del av forberedelsene til ministerrådmøtet i ESA i november er naturlig at vi vurderer hvordan Norge skal få best mulig nasjonal nytte av deltakelsen i ESA.

Forslag om å opprettholde innbetalingene til ESAs frivillige programmer (forslag 5)

Komiteens medlemmer fra Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, mener det er svært viktig å videreføre Norges innbetalinger til ESAs frivillige programmer. Dette er avgjørende for å sikre norsk industri tilgang til prosjekter som gir både teknologisk utvikling, kompetansebygging og markedsmuligheter. Erfaring viser at investeringene i ESA gir betydelige ringvirkninger i form av arbeidsplasser og verdiskaping.

Disse medlemmer fremmer med dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen på ESAs ministerråds møte senhøstes 2025 varsle at Norge vil opprettholde

innbetalingene til ESAs frivillige programmer på dagens nivå.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Norge har opprettholdt innbetalingene til ESAs frivillige programmer i denne regjeringsperioden, og at dette har vært en prioritet for Arbeiderpartiet. Disse medlemmer viser videre til budsjettenighet mellom regjeringen og Sosialistisk Venstreparti i forbindelse med behandlingen av statsbudsjett for 2025. Disse medlemmer mener at det vil være feil å legge føringer på statsbudsjettet for 2026 utenom de ordinære budsjettprosessene, og viser til at regjeringen vil komme tilbake til dette spørsmålet i forbindelse med fremleggelse av statsbudsjettet for 2026.

Forslag om å styrke Norsk Romsenter (forslag 6)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, mener Norsk Romsenter har en sentral rolle i å samordne Norges satsing på romvirksomhet. Økt satsing på senteret vil kunne styrke næringens utviklingsmuligheter og bidra til økt gevinstrealisering fra både nasjonale og internasjonale prosjekter. Norsk Romsenter bør videreutvikles som bindeledd mellom myndighetene, næringslivet og internasjonale partnere.

Flertallet fremmer med dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge en langsiktig plan for styrking av Norsk Romsenter og nasjonale følgemidler med mål om økt gevinstrealisering og verdiskaping i næringen.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener Norsk Romsenter bør ha en størrelse og kompetanse som speiler oppgaver gitt i etatens tildelingsbrev. En styrking må stå i forhold til planlagte og forventede fremtidige aktiviteter. Disse medlemmer mener at en styrking av Norsk Romsenter og de nasjonale følgemidlene vil være naturlig å vurdere i arbeidet med en ny romstrategi og i forbindelse med statsbudsjettet.

Forslag om å vurdere incentiver for samarbeid mellom forskningsinstitutter og romindustri (forslag 7)

Komiteen peker på at samarbeid mellom forskningsinstitutter og industrien er avgjørende for innovasjon og teknologiutvikling. Det er viktig å identifisere og fjerne eventuelle hindringer for slikt samarbeid og vurdere hvordan økonomiske og regulatoriske

incentiver kan fremme mer kunnskapsutveksling og felles prosjekter.

Komiteen fremmer med dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere incentivene for samarbeid mellom forskningsinstitutter og romindustrien og identifisere hindringer for samarbeid og kunnskapsutveksling.»

Forslag om å vurdere hvordan det kan legges bedre til rette for arbeids- og ansvarsavklaring mellom romvirksomhetene i Norge (forslag 8)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, ser behovet for klarere arbeids- og ansvarsdeling mellom de ulike statlige og private aktørene i sektoren. Bedre avklaringer vil redusere risikoen for overlappende innsats, effektivisere ressursbruken og bidra til tydeligere prioriteringer i den videre utviklingen av romindustrien.

Flertallet fremmer med dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte vurdere hvordan det kan legges bedre til rette for arbeids- og ansvarsavklaring mellom romvirksomhetene i Norge.»

Forslag om å tilpasse virkemiddelapparatet innen romindustrien (forslag 9)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, mener at virkemiddelapparatet må videreutvikles for å bedre støtte opp under små og mellomstore selskaper i romindustrien. Det er særlig viktig å sørge for at mindre selskaper får tilgang til finansiering, utviklingsprogrammer og muligheter som underleverandører i større prosjekter. En bedre tilpasning av virkemidlene vil kunne bidra til økt innovasjon, flere arbeidsplasser og økt konkurransekraft.

Flertallet fremmer med dette følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen på egnet måte se på hvordan virkemiddelapparatet bør tilpasses for å gi de mindre selskapene flere muligheter som underleverandører.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at evalueringskriteriene for tildeling av tilskuddsordningen nasjonale følgemidler har vært revidert de senere år for å styrke andelen midler til små og middelstore bedrifter (SMB-er). Romsektoren har

også tilgang på de generelle virkemidlene i det næringsrettede virkemiddelapparatet. Fellesnevnerne for disse virkemidlene er at de er åpne for alle næringer og at de skal bidra til økt forskning, innovasjon og verdiskaping i næringslivet. Noen av virkemidlene er forbeholdt enkelte stadier i bedriftsutviklingen, for eksempel oppstartsfasen. Gjennom virkemiddelapparatet kan næringslivet, inkludert romsektoren, få tilgang på finansiering, infrastruktur, kompetanse og nettverk. Finansieringsvirkemidlene inkluderer tilskudd, skattefradrag, lån, garantier og egenkapitalinvesteringer. Noen bedrifter, og kanskje spesielt små bedrifter og etablerere, kan oppleve det som krevende å finne riktig virkemiddel for deres prosjekt. Regjeringen har derfor opprettet den digitale løsningen En vei inn, for å gjøre det enklere å finne frem til rett sted i virkemiddelapparatet.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding I og II fremmes av en samlet komité.

Komiteens tilråding III fremmes av Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteens tilråding IV og V fremmes av Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteens tilråding VI, VII og VIII fremmes av Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteens tilråding IX fremmes av Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan norsk næringsliv i større grad kan nyttiggjøre seg programmene til ESA.

II

Stortinget ber regjeringen vurdere incentivene for samarbeid mellom forskningsinstitutter og romindustrien og identifisere hindringer for samarbeid og kunnskapsutveksling.

III

Stortinget ber regjeringen etablere et tverrfaglig/tverrdepartementalt romorgan med et tydelig mandat.

Organet bør ha til oppgave å samordne all statlig virksomhet innenfor romfart og romkapasiteter, og norsk romnæring bør involveres i dette arbeidet.

IV

Stortinget ber regjeringen på egnet måte vurdere hvordan det kan legges bedre til rette for arbeids- og ansvarsavklaring mellom romvirksomhetene i Norge.

V

Stortinget ber regjeringen på egnet måte se på hvordan virkemiddelapparatet bør tilpasses for å gi de mindre selskapene flere muligheter som underleverandører.

VI

Stortinget ber regjeringen igangsette et arbeid med å utarbeide en ny langsiktig nasjonal romstrategi som

skal legge føringer for hva Norge har som mål å utvikle og anskaffe innen romkapasiteter.

VII

Stortinget ber regjeringen på ESAs ministerrådsmøte senhøstes 2025 varsle at Norge vil opprettholde innbetalingene til ESAs frivillige programmer på dagens nivå.

VIII

Stortinget ber regjeringen legge en langsiktig plan for styrking av Norsk romsenter og nasjonale følgemidler med mål om økt gevinstrealisering og verdiskaping i næringen.

IX

Stortinget ber regjeringen umiddelbart intensivere arbeidet med å sikre full norsk deltakelse i EUs romprogrammer.

Oslo, i næringskomiteen, den 20. mai 2025

Erling Sande

leder

Tobias Hangaard Linge

ordfører

Næringskomiteen,
Stortinget

Deres ref
2025/1570

Vår ref
25/2877-

Dato
5. mai 2025

Dokument 8:256 S (2024–2025) – representantforslag om virkemidler for økt verdiskaping i norsk romindustri

Jeg viser til brev fra Stortingets Næringskomite datert 24. april om representantforslag 256 S (2024–2025) fra stortingsrepresentantene Lene Westgaard-Halle, Sandra Borch, Kari Elisabeth Kaski, Alfred Jens Bjørlo og Rasmus Hansson. Forslaget omfatter ni forslag til virkemidler for økt verdiskaping i norsk romindustri.

Jeg er enig i hovedtrekkene i representantenes situasjonsbeskrivelse, og det har etter min vurdering vært god dialog med Stortinget om rompolitikken gjennom interpellasjon og spørsmål. Romvirksomhet er viktig for svært mange sektorer, og betydningen er økende, særlig sikkerhetspolitisk. Det har tradisjonelt vært bred tverrpolitisk enighet om den norske rompolitikken. Det opplever jeg at det fremdeles er, noe også den enstemmige innstillingen til Totalberedskapsmeldingen viser. Der trekkes romsikkerhet og viktigheten av satellittbaserte tjenester for totalforsvaret og totalberedskapen frem.

Norge har en unik geografisk plassering, som både gir store bruksområder og mulighet for strategisk infrastruktur, eksempelvis nedlastings- og kontrollstasjoner for satellitter i polarbane og oppskyting. Vi har også gode teknologimiljøer som er verdensledende innen sine nisjer.

Romvirksomheten skal være et verktøy for norske interesser. Som representantene er inne på, har vi fire godt forankrede mål for norsk romvirksomhet:

- Fremme lønnsomme bedrifter, vekst og sysselsetting
- Dekke viktige samfunns- og brukerbehov
- Sørge for tilfredsstillende sikring av samfunnsviktig rominfrastruktur

- Sikre norske utenriks-, sikkerhets- og forsvarspolitiske interesser i romvirksomhet og det ytre rom

I tillegg gikk regjeringen i Hurdalsplattformen inn for å:

- Legge til rette for en komplett norsk industriell verdikjede for rombasert infrastruktur og tjenester for småsatellitter.
- Satse på romindustrien, blant annet gjennom aksen Andøy–Narvik–Tromsø–Svalbard. Vi vil arbeide for et nasjonalt senter for jordobservasjon i Tromsø og et nasjonalt innovasjonssenter for rombasert virksomhet på Andøya, og utnytte næringspotensialet i at Andøya Spaceport nå realiseres.

Jeg er som sagt i stor grad enig i hovedtrekkene i representantenes situasjonsbeskrivelse. Den sikkerhetspolitiske situasjonen er nå vesentlig annerledes som følge av Russlands angrepskrig mot Ukraina enn da forrige rommelding ble lagt fram i 2019, og utviklingstempoet i romsektoren er høyt. Jeg ser derfor positivt på forslaget om å iverksette arbeid med en ny romstrategi, for å ytterligere tydeliggjøre retning for norsk romsatsing. Samtidig vil jeg påpeke at det er gjort betydelige fremskritt nasjonalt på viktige strategiske områder de siste årene. Det arbeides strategisk og godt på mange nivåer, både i norske forskningsinstitutter, i industrien, og i en rekke etater som bruker satellittbaserte tjenester i utførelsen av sine samfunnsoppdrag.

Regjeringen satser på romvirksomhet, nettopp på grunn av denne virksomhetens betydning for nasjonal sikkerhet, samfunnssikkerhet og beredskap, og som tilretteleggende teknologi for verdiskaping i Norge. Jeg har lyst til å fremheve noen saker:

- Igangsettelse av etablering av nytt sjøfibersamband til Svalbard og Jan Mayen, som vil legge grunnlag for stabil overføring av satellittdata i mange år fremover.
- I Arctic Ocean Surveillance-prosjektet har Norsk Romsenter gitt Kongsberg Defence and Aerospace AS og Eidel AS i oppdrag å utvikle to satellitter for maritim overvåking. Prosjektet har også betydning for Andøya Spaceport AS og Kongsberg Satellite Services AS (KSAT). ESA er en sentral samarbeidspartner i utvikling og kvalitetssikring av prosjektet. Et fremtidig satellittbasert overvåkingssystem utredes, som en oppfølging av prosjektet.
- Vi jobber med en ny romlov, som skal gi oss et tilpasset, næringsvennlig og moderne regelverk, som tar høyde for fremtidig utvikling av sektoren.
- Vi forhandler med EU om deltakelse i EUs satellittkommunikasjonsprogram Secure Connectivity. Jeg forventer at vi kan legge frem en sak for Stortinget til høsten.
- Vi arbeider aktivt opp mot EU for å sikre full norsk deltakelse i EUs neste romprogram, på like vilkår som EUs medlemsland.
- Vurdering av ny programperiode i ESA. Vårt forslag vil bli lagt fram som del av statsbudsjettet for 2026. Som del av utredningen som ligger til grunn for forslaget er det vurdert hvordan norsk næringsliv i større grad kan nyttiggjøre seg programmene til ESA.

- Vi arbeider med å ferdigstille avtale om norsk tilgang til Galileo PRS for å gi myndigheter sikrere tilgang på posisjonssignaler.

Jeg ser frem til å legge frem flere av disse sakene for Stortinget i løpet av året.

Jeg vil knytte noen kommentarer til de ulike punktene i representantforslaget.

1. Stortinget ber regjeringen igangsette et arbeid med å utarbeide en ny langsiktig nasjonal romstrategi som skal legge føringer for hva Norge har som mål å utvikle og anskaffe innen romkapasiteter.

Jeg ser positivt på forslaget om å utarbeide en ny langsiktig nasjonal romstrategi og vil derfor vurdere å igangsette et slikt arbeid. Innholdet i en eventuell strategi bør være resultat av grundige vurderinger av norske behov og hensiktsmessige tiltak. Jeg vil derfor ikke forskuttere hva som bør være hovedfokus og tiltak i en slik strategi, men en strategi bør berøre de temaene som tas opp i representantforslaget.

2. Stortinget ber regjeringen etablere et tverrfaglig/tverrdepartementalt romorgan med et tydelig mandat. Organet bør ha til oppgave å samordne all statlig virksomhet innenfor romfart og romkapasiteter, og norsk romnæring bør involveres i dette arbeidet.

Som næringsminister er jeg også romminister, og har samordningsansvaret for romvirksomhet, og herunder romsikkerhet, på sivil side. Etaten vår, Norsk Romsenter, understøtter meg og departementet i den rollen. NFD leder to interdepartementale fora for koordinering av arbeidet med romvirksomhet på tvers av departementer og etater. Min vurdering er at Norsk Romsenter i stor grad ivaretar den rollen som representantene etterlyser i dette tiltaket. Norsk Romsenter er statens strategiske, samordnende og utøvende organ for å sikre en effektiv utnyttelse av verdensrommet til beste for det norske samfunn. Norsk Romsenter har løpende kontakt med industriaktører, som også involveres i strategiske diskusjoner. Norsk Romsenter brukes som rådgiver av en rekke departementer, etater og virksomheter som er brukere av satellittbaserte tjenester, både på sivil side og av Forsvaret.

Det er helt naturlig å involvere romnæringen i arbeidet med en eventuell ny romstrategi, og involvering av næringsaktører i ulike arbeider har jeg god erfaring med. I dag er romnæringen bl.a. involvert i NFDs arbeid for påvirkning av EUs neste romprogram. Representanter fra næringen deltar i NFDs kontaktgruppe for informasjonsutveksling, og har bidratt med innspill til NFD. Samtidig er det etter min vurdering ikke naturlig at representanter for industrien deltar i de etablerte interdepartementale fora.

3. Stortinget ber regjeringen umiddelbart intensivere arbeidet med å sikre full norsk deltakelse i EUs romprogrammer.

Dette forslaget fra representantene vurderer jeg at er vel ivaretatt allerede. Regjeringen jobber aktivt for å sikre full norsk deltakelse i EUs romprogram fra 2028. Nærings- og fiskeridepartementet leder arbeidet, i tett dialog med særlig Utenriksdepartementet, Forsvarsdepartementet og Norsk Romsenter. Det er også god dialog med næringslivet og

norske virksomheter som bruker tjenestene. Resultatene av arbeidet vil vi først se til høsten, når Kommisjonen legger fram sitt forslag til romprogram.

4. Stortinget ber regjeringen utrede hvordan norsk næringsliv i større grad kan nyttiggjøre seg programmene til ESA.

ESA har et georeturprinsipp som innebærer at det er mål om at hvert enkelt land skal få kontrakter og leveranser som tilsvarer det som hvert enkelt land bidrar med. Norsk retur på de industrirettede (frivillige) programmene var 97 prosent, og 81 prosent i de obligatoriske programmene i 2024. Som del av forberedelsene til ministerrådsmøtet i ESA i november er det naturlig at vi vurderer hvordan Norge skal få best mulig nasjonal nytte av deltakelsen i ESA. Dette kommer vi tilbake til i forslag til statsbudsjett for 2026.

5. Stortinget ber regjeringen på ESAs ministerrådsmøte senhøstes 2025 varsle at Norge vil opprettholde innbetalingene til ESAs frivillige programmer på dagens nivå.

Regjeringen vil legge frem sin vurdering knyttet til ESAs industrirettede (frivillige) programmer i forbindelse med statsbudsjettet for 2026.

6. Stortinget ber regjeringen legge en langsiktig plan for styrking av Norsk Romsenter og nasjonale følgemidler med mål om økt gevinstrealisering og verdiskaping i næringen.

Norsk Romsenter bør ha en størrelse og kompetanse som speiler oppgaver gitt i etatens tildelingsbrev. En eventuell styrking må stå i forhold til planlagte og forventede fremtidige aktiviteter. Både en eventuell styrking av Norsk Romsenter og de nasjonale følgemidlene vil det være naturlig å vurdere i arbeidet med en eventuell ny romstrategi og i forbindelse med statsbudsjettet.

7. Stortinget ber regjeringen vurdere incentivene for samarbeid mellom forskningsinstitutter og romindustrien og identifisere hindringer for samarbeid og kunnskapsutveksling.

Instituttsektoren i Norge spiller en viktig rolle som kunnskapsprodusent for offentlig sektor og næringsliv og som formidler av ny kunnskap fra FoU-arbeid. Instituttsektoren har en sentral rolle for at forskningsresultater spres og anvendes på nye områder. Selv om det de siste årene har vært vekst i næringslivets egenutførte FoU, viser tall fra Statistisk sentralbyrå at det samarbeidet mellom universiteter og høyskoler og institutter og næringslivet som kan måles i penger, går ned. Denne trenden ble omtalt i Strategi for å øke næringslivets investeringer i FoU som ble lagt frem våren 2024. I meld. St. 14 (2024–2025) *Sikker kunnskap i en usikker verden* varslet regjeringen at de vil foreta en gjennomgang av forskningsinstituttenes rolle i forskningssystemet og vurdere mulige tiltak som kan styrke oppdragsmarkedet og koblingene mellom næringslivet og forskningsmiljøene med tanke på omstilling og utvikling.

8. Stortinget ber regjeringen på egnet måte vurdere hvordan det kan legges bedre til rette for arbeids- og ansvarsavklaring mellom romvirksomhetene i Norge.

Jeg legger til grunn at romaktørene selv er best til å finne sine nisjer og samarbeide og samhandle til eget og felles beste. Samtidig er statens engasjement i norsk romsektor naturlig å adressere i arbeidet med en eventuell ny romstrategi.

9. Stortinget ber regjeringen på egnet måte se på hvordan virkemiddelapparatet bør tilpasses for å gi de mindre selskapene innen romindustri flere muligheter som underleverandører.

Evalueringskriteriene for tildeling av tilskuddsordningen nasjonale følgemidler har vært revidert de senere år for å styrke andelen midler til små og middelstore bedrifter (SMB-er). Romsektoren har også tilgang på de generelle virkemidlene i det næringsrettede virkemiddelapparatet. Fellesnevnerne for disse virkemidlene er at de er åpne for alle næringer og at de skal bidra til økt forskning, innovasjon og verdiskaping i næringslivet. Noen av virkemidlene er forbeholdt enkelte stadier i bedriftsutviklingen, for eksempel oppstartsfasen. Gjennom virkemiddelapparatet kan næringslivet, inkludert romsektoren, få tilgang på finansiering, infrastruktur, kompetanse og nettverk. Finansieringsvirkemidlene inkluderer tilskudd, skattefradrag, lån, garantier og egenkapitalinvesteringer. Noen bedrifter, og kanskje spesielt små bedrifter og etablerere, kan oppleve det som krevende å finne riktig virkemiddel for deres prosjekt. Regjeringen har derfor opprettet den digitale løsningen *Én vei inn*, for å gjøre det enklere å finne frem til rett sted i virkemiddelapparatet.

Med hilsen

Cecilie Terese Myrseth

